

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Тривалість викладання	7 семестр (1 та 2 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції	2 год./тижд.
практичні роботи	2 год./тижд.
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7022>

Кафедра, що викладає Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Інформація про викладача:

Ащеулова Олександра Миколаївна

Доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри ПЕППУ

Персональна сторінка:

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/ashcheulova/ashcheulova.php>

Orcid ID 0000-0002-8982-9725

Scopus ID [57204160577](https://scopus.com/authorid/57204160577)

Google scholar

https://scholar.google.com.ua/citations?user=_WT6F6sAAAAJ&hl=uk

E-mail: ashcheulova.O.M@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Інновації в бізнесі» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо інновацій та інноваційних процесів та дозволяє сформуванню системи теоретичних знань та практичних навичок з інноваційної діяльності підприємства в сучасних економічних умовах, регулювання і розробки інноваційної політики; опанування практичних методів стратегічного управління інноваціями.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти компетентностей

щодо обґрунтування інноваційної діяльності підприємницьких та торговельних структур і напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій та потреб інноваційного розвитку економіки.

Завдання курсу:

- визначенні суті інновацій, необхідності їх для економіки України;
- ознайомлення майбутніх фахівців із проблемами економіки та організації інноваційної діяльності, зокрема, методами організації та управління виробництвом нової продукції, оцінкою ефективності інноваційних проєктів в ринкових умовах;
- визначенні етапів і принципів управління інноваційною діяльністю;
- дослідженні методології управління інноваційними проєктами;
- обґрунтуванні форм і методів фінансування інноваційних проєктів;
- дослідженні технологій розробки і реалізації управлінських рішень у сфері інновацій.

3. Результати навчання:

- оцінювати та аналізувати сучасні світові тенденції розвитку інновацій, їхнє місце та роль в системі господарювання;
- аналізувати попит на інновації, засоби його відображення та умови, за яких інновація стає товаром;
- здійснювати аналіз рівня інноваційного розвитку регіонів; формувати інноваційну політику фірми, здійснювати вибір стратегій інноваційного розвитку та програм з їх реалізації;
- визначати напрямки технологічного розвитку підприємства та формувати систему управління інноваційними процесами;
- обирати та моделювати організаційні форми інтеграції науки та виробництва;
- здійснювати оцінку ризиків інноваційних проєктів; обирати оптимальні форми лізингових договорів та платежів за ними;
- здійснювати комплексну оцінку ефективності інноваційних проєктів;
- визначати ефективні підходи щодо модернізації та оптимізації техніко-технологічної бази підприємства і продукції;
- аналізувати методичні підходи використання інноваційних технологій у біржовій діяльності;
- знати інструменти державної підтримки та регулювання інноваційної діяльності;
- володіти методикою використання міжнародного патентного класифікатора.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ	
1	1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій. 1.1. Теорії становлення інновацій. 1.2. Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики держави. 1.3. Сутність та зміст інноваційної діяльності. 1.4. Сутність та класифікації інновацій. 1.5. Етапи, стадії і форми інноваційного процесу. 1.6. Життєвий цикл інновацій.
2	2. Особливості створення інновацій і формування попиту на них. 2.1. Умови виникнення попиту на інновації. 2.2. Планування і організація створення нового товару. 2.3. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього.

3	3. Інноваційна політика підприємства. 3.1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. 3.2. Принципи формування інноваційної політики підприємства. 3.3. Складові інноваційної політики підприємства.
4	4. Система управління інноваціями. 4.1. Поняття та завдання управління інноваційними процесами. 4.2. Механізм управління інноваціями. 4.3. Розроблення концепції інноваційної стратегії. 4.4. Інноваційний потенціал підприємства.
5	5. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій. 5.1. Інфраструктура інноваційної діяльності. 5.2. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. 5.3. Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва (бізнес-інкубатор). 5.4. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва (РНТЦ, технопарк, технополіс).
6	6. Фінансування інноваційних процесів. 6.1. Завдання системи фінансування інноваційної діяльності. 6.2. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності. 6.3. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. 6.4. Форми та особливості лізингового фінансування. 6.5. Фінансування інноваційних проєктів.
7	7. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства. 7.1. Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності. 7.2. Основні показники економічної ефективності інноваційних проєктів. 7.3. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат. 7.4. Показники ефективності використання інновацій.
8	8. Державне регулювання інноваційної діяльності. 8.1. Сутність і завдання державної інноваційної політики. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. 8.2. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності 8.3. Передавання права на об'єкти промислової власності 8.4. Франчайзинг.
9	9. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції. 9.1. Техніко-технологічна база підприємства: сутність, оцінка та напрями розвитку. 9.2. Шляхи удосконалення техніко-технологічної бази підприємства.
10	10. Фінансові інновації у біржовій діяльності. 10.1. Сучасні інноваційні технології як важливий чинник розвитку фондового ринку. 10.2. Різновиди та типологія інновацій у біржовій діяльності. 10.3. Методичні підходи використання інноваційних технологій у біржовій діяльності.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
1	Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій
2	Особливості створення інновацій і формування попиту на них
3	Інноваційний політика підприємства
4	Система управління інноваціями
5	Сучасні організаційні форми реалізації інновацій
6	Фінансування інноваційних процесів
7	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства
8	Державне регулювання інноваційної діяльності..
9	Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції
10	Фінансові інновації у біржовій діяльності

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з тестування за лекційною частиною та контрольних завдань на практичних заняттях складатиме не менше 60 балів з максимально можливих 100 балів. Оцінка з поточного оцінювання визначається як середнє від оцінок: 1) тестування за лекційною частиною на останньому навчальному тижні кожної чверті; 2) контрольні завдання на практичних заняттях. Контрольне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) для бакалаврського рівня вищої освіти.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати підсумкове тестування, яке містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Підсумкове оцінювання – тест (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.

Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). У НТУ «Дніпровська політехніка» політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у НТУ «Дніпровська політехніка»: <https://surl.li/lcrguj>.

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Студенти повинні мати активовану університетську (корпоративну на домені @ntu.one) пошту. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Відвідування занять. Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Лабораторні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.4. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV (в редакції від 31.03.2023 року). URL : <https://surl.li/eidtip>

2. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник.: 2-ге вид. Львів: «Новий Світ–2000», 2020. 427 с. URL : <https://surl.li/vtfeqq>

3. Гук О.В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с. URL : <https://surl.li/ivvsfc>

4. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми Університетська книга, 2023. 702с. URL : <https://surl.li/zdimdg>

5. Іванова О.А. Економіка та організація інноваційної діяльності : навчальний посібник для студентів, що навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» (для всіх форм навчання). Нар. укр. акад. [каф. економіки та права]. Харків : Вид-во НУА, 2020. 108 с. URL: <https://surl.li/utwnnd>

6. Руснак А.В. Економіка та організація інноваційної діяльності : навчальний посібник / А.В. Руснак, О.Г. Савченко, Д.А. Ломоносов. Миколаїв : Іліон, 2021. 324 с. URL : <https://surl.li/coxipt>

7. Чорна Н.П. Аналітичний інструментарій управління інноваціями: навчальний

посібник. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2022. 214 с. URL : <https://surl.li/qgenwp>

8. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 року № 2623-III (в редакції від 13.01.2024 року). URL : <https://surl.li/vgytkf>

9. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року № 1560-XII (в редакції від 10.10.2022 року). URL : <https://surl.li/sfvzdz>

10. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 року (в редакції від 05.12.2012 року). URL : <https://surl.li/tugnwh>

11. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 року № 848-VIII (в редакції від 01.01.2025 року). URL : <https://surl.li/fvyohp>

Додаткова:

1. Bazaluk O., Ashcheulova O., Mamaikin O., [Khorolskyi A.](#), [Lozynskyi V.](#), Saik P.(2022) Innovative activities in the sphere of mining process management. *Frontiers in Environmental Science*. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.878977>

2. Ащеулова О.М., Демченко Ю.І., Прихорчук О.І., Мамайкін О.Р. Оптимальний розподіл інвестицій у групі взаємопов'язаних підприємств вугільної галузі. Наукове видання Державного університету «Житомирська політехніка». Серія: Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4(90). С. 8 – 14. DOI:[https://doi.org/10.26642/ema-2019-4\(90\)-8-14](https://doi.org/10.26642/ema-2019-4(90)-8-14)

3. Ащеулова О.М., Донець Д.М., Остропольська Є.В. (2023). Залучення інвестицій у повоєнну відбудову України: можливості та виклики. *Академічні візії*, (25). DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.7.3>

4. Геращенко С.О., Чернобаєв В.В. Інституціональні чинники розвитку інноваційного підприємництва в Україні / *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 2. С. 30–36. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/70>.

5. Дорошкевич К., Колінко Н., & Дзвоник Р. (2024). ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ СКЛАДОВИХ. *Економічний простір*, (190), 8-14. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-2>

6. Поврозник П.П. Особливості інноваційного розвитку підприємництва в Україні в контексті глобальних безпекових викликів та ризиків цифровізації. *Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”*. Серія: “Економічні науки”. 2023. 257 № 8. С. 113-124. URL : <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-8-9143>